

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 247/04

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. apríla 2005 v senáte prerokoval sťažnosť Mgr. Z. P., F. P. a mal. P. P., všetci bytom B., zastúpených advokátkou Mgr. Z. K., B., ktorou namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00, a takto

rozhodol:

1. Základné právo Mgr. Z. P., F. P. a mal. P. P. na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Mgr. Z. P., F. P. a mal. P. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie 100 000 Sk (slovom jednototísíc slovenských korún), ktoré im je Okresný súd Bratislava IV povinný zaplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava IV je povinný Mgr. Z. P., F. P. a mal. P. P. uhradiť spoločne a nerozdielne trovy právneho zastúpenia 33 060 Sk (slovom tridsaťtritisícšesťdesiat slovenských korún) na účet ich advokátky Mgr. Z. K., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Mgr. Z. P., F. P. a mal. P. P., všetci bytom B. (ďalej len „sťažovatelia“), v sťažnosti doručenej Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. decembra 2003 a doplnenej podaniami z 23. februára 2004 a 9. júla 2004 namietali porušenie ich základného práva na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cop 91/04.

Ich sťažnosť bola prijatá uznesením ústavného súdu z 23. novembra 2004 č. k. II. ÚS 247/04-73 v časti namietajúcej postup okresného súdu.

V odôvodnení tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti postupu okresného súdu, sťažovatelia uviedli:

«Postupom Okresného súdu Bratislava IV došlo a dochádza k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prieťahov, ktoré je zaručené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) (právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote). Konanie sa začalo 20. septembra 2000 a k 2. februáru 2004 (...) nebolo ukončené. Konanie teda trvá 3 roky 4 mesiace a 13 dní, pričom vec sa ešte stále nachádza len na Okresnom súde Bratislava IV, t. j. na súde prvého stupňa, s tým, že vec bude postúpená na odvolací Krajský súd v Bratislave.

Zbytočné prieťahy v konaní Okresného súdu Bratislava IV, okrem tých, ktoré sú uvedené v pôvodnej sťažnosti podanej na Ústavný súd SR 11. decembra 2003, vidia sťažovatelia najmä v uvedených obdobiach nečinnosti, resp. nesprávnej činnosti Okresného súdu Bratislava IV:

1) Až 4 mesiace a 9 dní od podania návrhu sťažovateľky, t. j. od 20. septembra 2000 do 29. januára 2001 Okresný súd Bratislava IV neurobil vo veci žiadny úkon a aj po tomto období dala sudkyňa len pokyn pre kanceláriu na pripojenie rozvodového spisu. Po pripojení rozvodového spisu sa vo veci ďalších 6 mesiacov a 5 dní, t. j. od 29. januára 2001 do 3. augusta 2001 vo veci nekonalo. Po uplynutí tohto obdobia sudkyňa dáva 3. augusta 2001 opäť len pokyn pre kanceláriu na pripojenie ďalšieho spisu - sp. zn. 8 C 97/98.

Prieťah v konaní od 20. septembra 2000 do 19. septembra 2001 konštatovala aj predsedníčka Okresného súdu Bratislava IV v odpovedi na sťažnosť sťažovateľky podanej 11. septembra 2001.

2) Sťažovateľka žiadala o pripojenie spisu Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8 C 97/98 dňa 14. marca 2001. Sudkyňa však takýto pokyn pre kanceláriu urobila až 3. augusta 2001. Pokyn ale kanceláriou realizovaný nebol, v dôsledku čoho ho musela sudkyňa 10. januára 2002 zopakovať.

Sťažovateľka žiadala pripojenie tohto spisu aj 5. septembra 2001, čím chcela predísť zbytočným preťahom. Rovnako tak urobila 29. októbra 2001 a 30. októbra 2001. O pripojenie spisu žiadal aj J. P. vo „Vyjadrenie odporcu...“ z 20. novembra 2001.

3) Až po 1 roku a 12 dňoch od doručenia návrhu sťažovateľky z 20. septembra 2000 a až po roku od doručenia návrhu J. P. došlého Okresnému súdu Bratislava IV 2. októbra 2000, vydal Okresný súd Bratislava IV uznesenie o ustanovení opatrovníka pre maloleté deti a sudkyňa dala pokyn pre kanceláriu na vyzvanie sťažovateľky a J. P. k vyjadreniu sa k návrhom, na doručenie písomností a na doručenie návrhov Okresnému úradu Bratislava IV spolu s výzvou na prešetrenie pomerov v rodine. Okresný súd Bratislava IV týmto postupom teda začal fakticky konať až po roku a 12 dňoch od doručenia návrhu sťažovateľky.

4) Okresný súd Bratislava IV doručoval J. P. na nesprávnu adresu, hoci adresa J. P. určená na doručenie korešpondencie bola Okresnému súdu Bratislava IV známa, keďže bola uvedená v návrhu J. P. došlom Okresnému súdu Bratislava IV 2. októbra 2000. Sudkyňa tak musela dávať 30. októbra 2001 znovu pokyn kancelárii na opätovné doručovanie.

5) Hoci 4. decembra 2001 Okresnému súdu Bratislava IV došla odpoveď od Okresného úradu Bratislava IV o prešetrení pomerov v rodine maloletých, dňa 10. januára 2002 sudkyňa dáva opäť kancelárii pokyn, aby Okresný úrad Bratislava IV prešetril pomery v rodine maloletých.

6) Dňa 20. novembra 2001 napísal J. P. „Vyjadrenie odporcu... k návrhu navrhovateľky... na určenie spätného výživného na... F. a P.“. Okresný súd Bratislava IV však toto vyjadrenie sťažovateľke nezaslal. Sťažovateľka preto musela o zaslanie žiadať Okresný súd Bratislava IV dňa 12. februára 2002, t. j. 8 dní pred vôbec prvým pojednávaním vo veci vytýčeným na 20. februára 2002. Pokyn pre kanceláriu na vyzvanie J. P. na zaslanie dvoch rovnopisov jeho písomného vyjadrenia z 20. novembra 2001 dala sudkyňa až 21. februára 2002, t. j. po prvom pojednávaní, pričom sudkyňa žiadnou formou

(napr. uložením poriadkovej pokuty podľa § 53 ods. 1 OSP) nesankcionovala J. P. za nerešpektovanie výziev súdu. V dôsledku tohto postupu súdu sudkyňa až 19. apríla 2002 dáva pokyn pre kanceláriu na doručenie písomností J. P. sťažovateľke. Inými slovami povedané, hoci sa J. P. vyjadril k návrhu sťažovateľky 20. novembra 2001 sudkyňa dala pokyn na zaslanie týchto písomností sťažovateľke takmer po 5 mesiacoch (19. apríla 2002) a po tom čo vo veci prebehli už dve pojednávania (20. februára 2002 a 28. marca 2002; na pojednávaní 28. marca 2002 Okresný súd Bratislava IV doručil sťažovateľke len vyjadrenie J. P. bez príloh).

7) Až po 1 roku a 5 mesiacoch od podania návrhu sťažovateľky sa uskutočnilo 20. februára 2002 prvé pojednávanie, ktoré však bolo bez meritórneho prejednávania odročené, a to pre neúčast' J. P.

8) Druhé pojednávanie, na ktorom sa prvýkrát začal Okresný súd Bratislava IV vecou meritórne zaoberať sa uskutočnilo až po jednom roku, 6 mesiacoch a 3 dňoch od podania návrhu. Toto pojednávanie 28. marca 2002 nebolo pritom spravodlivé, pretože sťažovateľke až na tomto pojednávaní bolo predložené vyjadrenie J. P. k jej návrhu z 20. septembra 2000, a to navyše bez príloh.

9) Až po 2 rokoch 7 mesiacoch a 4 dňoch vyniesol Okresný súd Bratislava IV prvostupňový rozsudok o návrhu sťažovateľky z 20. septembra 2000.

10) Po takmer 6 mesiacoch od vynesenia prvostupňového rozsudku bolo sťažovateľke doručené odvolanie J. P. z mája 2003. Tento zbytočný prieťah bol spôsobený tým, že odvolanie J. P. z mája 2003 bolo omylom založené do spisu Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 5 C 6/02. V dôsledku tohto omylu bol Okresný súd Bratislava IV nečinný od júna 2003 do októbra 2003.

Aj predsedníčka Okresného súdu Bratislava IV opätovne dňa 14. októbra 2003 konštatuje prieťahy v konaní spôsobené práve uvedeným omylom.

11) *Takmer 1 mesiac Okresný súd Bratislava IV nekonal z dôvodu PN zákonnej sudkyne. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na fakt, že konanie nemôže byť závislé od zdravotného stavu sudcov (nález Ústavného súdu SR z 13. januára 1999, sp. zn. I. ÚS 70/1998).*

12) *Ďalší zbytočný prieťah v konaní pretrváva aj od 30. decembra 2003, kedy došiel z odvolacieho Krajského súdu v Bratislave späť na Okresný súd Bratislava IV spis, a to z dôvodu vykonania opravy v rozsudku v zmysle § 164 OSP.*

Sťažovatelia rešpektujú, že Ústavný súd SR pri rozhodovaní, či vo veci došlo k prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu článku 48 ods. 2 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru, stabilne zohľadňuje okrem spôsobu, akým súd v konaní postupoval, aj správanie účastníkov konania a právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje.

Vzhľadom na to sťažovateľka uvádza, že ona sama sa počas celého konania správala a stále sa správa aktívne a dokonca nad rámec požiadaviek zákona. Sťažovateľka sa zúčastňovala pojednávaní vo veci; súdu predkladala požadované doklady; podala až štyri sťažnosti na prieťahy v konaní, z ktorých dve boli predsedníčkou Okresného súdu Bratislava IV uznané za opodstatnené; žiadala súd o zaslanie vyjadrenia J. P. (12. februára 2002, 17. marca 2002 a 22. marca 2002), ako aj o zaslanie jeho odvolania k prvostupňovým rozsudkom; pravidelne nahliadala do spisu (14. marca 2001, 29. októbra 2001, 6. februára 2002, 24. mája 2002, 21. augusta 2002, 9. októbra 2002, 15. januára 2003, 4. júna 2003, 24. januára 2004); žiadala súd o pripojenie spisu sp. zn. 8 C 97/98 (14. marca 2001, 5. septembra 2001, 29. októbra 2001, 30. októbra 2001); žiadala o vytýčenie pojednávania (12. septembra 2001); upozornila súd na nesprávny postup pri doručovaní (29. októbra 2001) a pod.

Sťažovateľka súčasne uvádza, že u maloletých sťažovateľov F. P. a P. P. nie je potrebné skúmať hodnotiace kritérium – správanie účastníka konania, pretože nemá žiadne opodstatnenie.

Pokiaľ ide o ďalšie hodnotiace kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, tak sťažovateľka zdôrazňuje, že predmetom konania je spor o výživné pre maloleté deti. Právne a skutkovo ide o spor, v ktorom sa používa právna úprava prijatá v zákone o rodine. Výklad a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj metodiku postupu všeobecných súdov v týchto sporoch, a to aj po roku 1989, kedy došlo k rozvoju podnikania, a tým aj k zmene posudzovania schopností a možností manžela (bývalého manžela). Súčasne treba dodať, že vo veciach, v ktorých sa koná o výživnom pre maloleté deti, ide o existenčné veci, o agendu starostlivosti súdu o maloletých, kde sa predpokladá osobitná pozornosť efektívnym a rýchlym postupom súdu. Postup Okresného súdu Bratislava IV ale takýto nebol, pretože prvé meritórne pojednávanie sa konalo po 1 roku, 6 mesiacoch a 3 dňoch od podania návrhu sťažovateľky (od 20. septembra 2000 do 28. marca 2002). (...)

Dňa 25. februára 2004 došiel Krajskému súdu v Bratislave spis Okresného súdu Bratislava IV na rozhodnutie o odvolaniach. Spis je vedený na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 11 Cop 91/04.

Do 7. júla 2004 (...) Krajský súd v Bratislave neurobil vo veci ani jeden úkon, čo bolo zistené po nahliadnutí do spisu a po overení si tejto skutočnosti u pracovníčky súdnej kancelárie, ktorá stav konania súčasne zistila aj v elektronickej databáze. (...)

Keďže od 25. februára 2004 kedy spis došiel na Krajský súd v Bratislave už uplynuli viac ako 4 mesiace a zohľadniac fakt, že v júli a v auguste Krajský súd v Bratislave resp. senát 11 Cop pojednávať nebude, sťažovatelia navrhujú, aby Ústavný súd SR v zmysle § 92 ods. 1 OSP v spojení s § 31a zákona č. 38/1993 Z. z. pripustil pristúpenie Krajského súdu v Bratislave do konania (Rvp 1879/03) na stranu toho proti komu sťažnosť smeruje (§ 51 zákona č. 38/1993 Z. z.).»

Preto sťažovatelia navrhujú, aby po prijatí veci na ďalšie konanie ústavný súd rozhodol nálezom takto:

„Základné právo Mgr. Z. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 porušené bolo. (...)

Základné právo maloletého F. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 porušené bolo. (...)

Základné právo maloletej P. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Nc 155/00 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov. (...)

Mgr. Z. P. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom: jednottisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť Mgr. Z. P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. (...)

Maloletému F. P. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom: jednottisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť do rúk matky Mgr. Z. P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. (...)

Maloletej P. P. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- Sk (slovom: jednottisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť do rúk matky Mgr. Z. P. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu“.

Okresný súd predložil ústavnému súdu spis sp. zn. 13 Nc 155/00, z ktorého ústavný súd zistil tie isté údaje, ktoré uviedli sťažovatelia. Okrem toho ku dňu rozhodovania ústavného súdu boli vykonané ďalšie úkony okresného súdu.

Po vrátení spisu z krajského súdu 29. októbra 2004 okresný súd nariadil 29. novembra 2004 pojednávanie na 3. február 2005, ktoré bolo po vykonaní dokazovania odročené na 19. apríl 2005 na doplnenie dokazovania, ktoré navrhli účastníci konania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na všeobecnom súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Rovnaký účel zabezpečuje aj právo účastníkov konania uvedené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý účastník má právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote.

Otázku existencie zbytočných prietahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 178/04, II. ÚS 2/05) skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa a) právnej a faktickej zložitosti veci, pričom zohľadňuje aj to, o čo ide sťažovateľovi pri uplatňovaní základného práva na súdnu ochranu, b) správania účastníka konania a c) spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

a) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je nárok maloletých detí na časť výživného počas doby do rozvodu manželstva ich rodičov (od 1. augusta 1999 do 13. augusta 2000) a nárok na zvýšenie výživného, ktorý maloleté deti uplatnili návrhom ich matky z 20. septembra 2000. Nároky maloletých detí na výživné sú takými nárokmi, ktoré vo všeobecnosti vyžadujú zvýšenú starostlivosť od všeobecného súdu pri rozhodovaní o ich priznaní alebo zmene, najmä ak ide o zvýšenie výživného. Všeobecný súd koná a rozhoduje v nesporovom konaní, v ktorom musí prejaviť zodpovednosť za to, že ide o konanie starostlivosti súdu o maloletých (nadpis § 176 Občianskeho súdneho poriadku), urýchlenným postupom a rozhodovaním, konajúc bez ohľadu na úkony účastníkov konania. Ústavný súd súčasne uvádza, že takéto konania nie sú právne zložité, hoci skutkovo zložité môžu byť, tak ako to je v posudzovanom prípade. Vo veci sťažovateľov otec maloletých detí pracoval v zahraničí, založil si novú rodinu, má aj inú vyživovaciu povinnosť a vrátil sa na Slovensko. Preto bolo pri dokazovaní nevyhnutné rozlišovať jednotlivé obdobia jeho schopností a možností platiť výživné na maloleté deti v skúmanom konaní okresného súdu, čo skutkovo komplikuje rozhodovanie súdu.

b) V nesporovom konaní vo veci starostlivosti súdu o maloletých ústavný súd neskúmal správanie maloletých detí, ktorých zastupuje matka, ale sústredil sa na to, či úkony a iné správanie matky spomalilo postup súdu alebo vytvorilo faktické prekážky takého postupu bez zákonom uznaného dôvodu. Ústavný súd konštatuje, že matka maloletých detí žiadnym spôsobom nekonala tak, aby vlastnými úkonmi pri zastupovaní maloletých detí spomalila konanie alebo postup okresného súdu. Jej úkony sledovali len to, aby sa náležite zistil skutkový stav potrebný na správne právne závery okresného súdu pri

rozhodovaní o rozsahu vyživovacej povinnosti otca maloletých detí. Okrem toho na všetky pokyny a výzvy okresného súdu reagovala v primeraných lehotách a s rešpektovaním obsahu týchto úkonov okresného súdu.

c) Postup okresného súdu po začatí konania o zvýšenie výživného (20. septembra 2000) a súčasne aj konanie o výživné na dobu do rozvodu manželstva boli poznačené od podania návrhu nečinnosťou. Do prvého pojednávania konaného 20. februára 2002 okresný súd v podstate vykonal len prípravné úkony, z ktorých niektoré boli nesústredené (postupné pripojovanie spisov, doručovanie na nesprávnu adresu) alebo oneskorené ako napr. pri ustanovení opatrovníka. Nesústredenosť dokazuje aj to, že prvé pojednávanie bolo odročené pre neúčasť otca maloletých detí.

Ďalšie pojednávanie konané 29. marca 2002 sa odročilo za účelom doplnenia dokazovania a vyjadrenia matky maloletých detí k stanovisku otca. Prvý rozsudok vo veci zvýšenia výživného bol vyneseny 24. apríla 2003. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletých detí v máji 2003, ktoré však bolo doručené matke maloletých detí až v októbri 2003 pre chybný postup okresného súdu, ktorý omylom založil odvolanie otca do iného súdneho spisu. Týchto šesť mesiacov nečinnosti okresného súdu po vynesení rozsudku je potrebné pričítať na vrub tomuto súdu, pretože v tomto období už mal byť spis predložený odvolaciemu súdu, k čomu došlo až 11. novembra 2003, avšak odvolací súd musel vec vrátiť na vydanie opravného uznesenia, po vydaní ktorého sa spis predložil odvolaciemu súdu až 29. februára 2004, t. j. po desiatich mesiacoch od vynesenia rozsudku.

Odvolací súd pre nedostatky v zisťovaní skutkového stavu zrušil napadnutý rozsudok rozhodujúci o zvýšení výživného (aj v časti o výživnom za obdobie od 1. augusta 1999 do 13. augusta 2000) a vec v rozsahu zrušenia vrátil okresnému súdu 29. októbra 2004.

Po vrátení spisu okresný súd nariadil 29. novembra 2004 pojednávanie na 3. februára 2005, ktoré bolo po vykonaní dokazovania odročené na 19. apríla 2005 na doplnenie dokazovania, ktoré navrhli účastníci konania.

Ústavný súd na základe týchto zistení zo spisu a v podstate zhodných vyjadrení sťažovateľov a okresného súdu, zohľadniac povahu nesporového konania o výživnom pre maloleté detí uzavrel, že takmer po piatich rokoch od začatia konania o zvýšenie výživného (výživné za dobu do rozvodu nepovažuje ústavný súd za tak podstatné ako konanie o zvýšení) nie je odstránená právna neistota maloletých detí v závažnej otázke rozsahu ich nároku na výživné, čo platí aj pre postavenie ich matky, ktorá sa o ne osobne stará. Tento stav konania je spôsobený sčasti takmer trojročnou nečinnosťou okresného súdu, pre ktorú niet žiadneho ospravedlnenia a sčasti nesústređeným a chybným, ba až ľahostajným postupom (založenie odvolania otca do iného spisu, doručovanie odvolania až po niekoľkých mesiacoch, predloženie spisu na odvolacie konanie bez opravného uznesenia, ktorého potreba bola očividná).

Preto ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľov došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 13 Nc 155/00 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia žiadali o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v súhrne 300 000 Sk. Ústavný súd dospel k záveru, že stav konania v ich veci, ktorá je veľmi citlivá

a vyžaduje osobitnú starostlivosť súdu, je taký, že sťažovatelia majú oprávnené počas dlhej doby pocit právnej aj faktickej neistoty. Zistenú dlhodobejšiu nečinnosť okresného súdu, málo efektívny, nesústredený, ba až ľahostajný postup okresného súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu ničím ospravedlniť. Preto ústavný súd priznal sťažovateľom finančné zadost'učinenie 100 000 Sk, ktoré vyjadruje dôsledky porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania úspešných sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou, a priznal sťažovateľom úhradu účelne vynaložených trov konania 33 060 Sk z týchto dôvodov:

Podľa ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Podľa § 1 ods. 3 citovanej vyhlášky je výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka. V prvom polroku 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 4 534 Sk. Podľa ustanovenia § 17 ods. 2 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní alebo obhajobe dvoch alebo viacerých osôb. Výška trov konania je preto suma 33 060 Sk ako odmena za 3 úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, písomné podanie vo veci samej, vyjadrenie vo veci) a náhrada výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. (základná sadzba: 4 534 Sk; základná sadzba znížená o 20 % = 3 627,20 Sk; tri úkony právnej služby: 3 627,20 Sk x 3 = 10 881,60 Sk; traja sťažovatelia: 10 881,60 Sk x 3 = 32 644,80 Sk; režijný paušál: 136 Sk x 3 = 408 Sk; 32 644,80 Sk + 408 Sk = 33 052,80 Sk; § 25 citovanej vyhlášky: 33 060 Sk).